

451581

Țara Noastră

Fondator: OCTAVIAN GOGA

Director: ALEX. HODOȘ

ANUL XVII

Nr. 9

16

APRILIE

1938

IN ACEST NUMĂR:

Cifre informative și instructive, de arhitect I. D. Enescu; Furtuna, de Ion Motea; Sforțarea revoluționară, de G. M. Ivanov; Poezia lui Aron Cotruș, de Bucur Țincu; O mare școală politică, de C. Stan; Similia similibus, de Nuși Tulliu; Reforme și utilizări sociale, de Dinu Roco; Un episod din istoria diplomatică italiană în legătură cu Principatele Române, de M. Dimitrescu; etc. Insemnări: Plebiscitul german; Dinamizarea națiunii; Apropierea de Roma; Redresare; Situația evreilor din Ungaria; Moartea lui Saliapin; Despre virtuțile armatei italiene; etc.

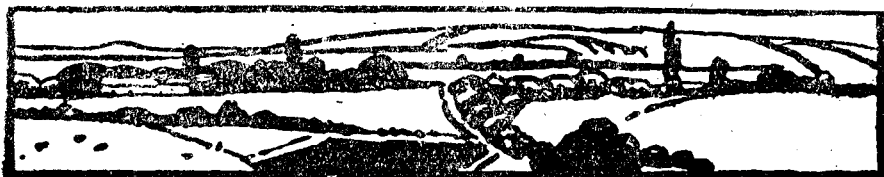
BUCUREȘTI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STR. BELVEDERE 6, Et. V
ABONAMENTUL PE UN AN 250 LEI; PENTRU INSTITUȚII 1000 LEI

Un exemplar 5 Lei

© BCU CLUJ

Țara Noastră

Cifre informative și instructive

Nu mulți își mai aduc aminte că bugetul general al României, însuma în ajun de război, 600 milioane lei aur. În această sumă se cuprindeau toate bugetele întreprinderilor comercializate (Regii, Case autonome, etc.).

Raportat la situația de azi, cu țara mărită de 2,3 și cu leul depreciat de 50 ori, am ajunge la un buget de $600 \times 2,3 \times 50 = 69$ miliarde lei hârtie.

Bugetul anului 1938-1939 se prezintă astfel:

a) bugetul ordinar al statului	30.550 milioane lei
b) buget fondul apărării naționale	4.000 „ „
c) bugetele regiilor, caselor autonome și întreprinderilor statului	38.000 „ „
d) bugetele ad-țiiilor locale (comune, județe)	9.000 „ „
e) bugete extrabugetare, eforii școlare, sanitare, camere profes., Casa asigurărilor	3.000 „ „

Total general 84.000 milioane lei

(opt zeci și patru miliarde lei).

Venitul național, după raportul Slăvescu prezentat creditorilor streini în 1935 era de 100 miliarde lei.

Bugetul general ar reprezenta deci 50 la sută din venitul național. Și o sarcină de 4200 lei de suflet locuitor. Sarcină nu tocmai ușoară, deși mult mai grea pare să fie sarcina celor însărcinați să ne arate că bietul contribuabil român este cel mai ușor impus dintre toți contribuabilii de pe fața pământului.

Numai că românul, la un venit național mediu, de 8000 lei de suflet, nu se poate compara, în ce privește suma cu care contribuie la sarcinile statului, cu englezul, francezul sau danezul, al căror venit este de 80.000 lei.

În materie de bogăție națională, pe lângă agricultura care ne hrănește pe toți, mai avem petrolul. În ultimii trei ani producția a fost de circa 8 milioane tone anual. Din cari circa 2 milioane pentru consumul intern, totalizând un preț de vânzare de 10 miliarde lei — și circa 6 milioane tone exportate, în schimbul tot cam a 10 miliarde lei — ceea ce înseamnă că vindem prea scump pentru consumația internă și prea ieftin pentru graniță.

Că situația se prezintă destul de sărătă, o constituie și faptul că sarea se consumă anual în medie de 12 kgr. suflet de locuitor, adică 240 milioane kgr. Pe când zahărul a ajuns abia la 5 kgr. de suflet locuitor sau 100 milioane kgr. anual. În Germania, Franța, Anglia, Danemarca, Italia, consumația zahărului este de 16-32 kgr. cap de locuitor (suflet). Încât nu se poate spune că românul se îndulcește prea mult.

Nici cu pescăria nu stăm mai bine. Avem un litoral maritim de trei ori cât Bulgaria. Pescuim însă, din mare, de trei ori mai puțin decât bulgarii, ceea ce ar putea duce la concluzia că suntem de nouă ori mai incapabili. Concluzie care, evident, nu corespunde cu realitatea, deși peștele nu e ieftin.

Dovadă că românul face ce face și trăește mai bine decât vecinii săi, chiar când o face cu bani de împrumut. Abia acum s'a descoperit că Municipiul Craiova la un buget de 52 milioane lei, plătește anuități de împrumuturi în sumă de 23 milioane. Iar Municipiul Capitalei are o datorie de peste un miliard și jumătate lei.

Dintr'un raport oficial se constată: în 1928 Municipiul București avea 655 funcționari bugetari, cari costau 53 milioane lei. În 1930 numărul funcționarilor se ridicase la 1143 costând 103 milioane. Și așa mai departe. Ar fi ușor de cercetat și alte capitole, dar cum o cercetare generală ar putea pune problema vinovățiilor și cum vinovățiile ar aparține guvernărilor din ultimii 10 ani, cercetarea ar provoca multe supărări și multe întrebări — s'a găsit mai prudent să se lase treaba cea veche încurcată și să încercăm a nu încurca pe cea nouă. Dacă vom reuși tot are să fie bine, mai ales că românul are darul de a uita ușor, atât răul cât și binele.

Arhit. I. D. Enescu

Furtuna

Bat crengile salcânilor în vânt,
Pe ceruri sure, cresc și se'ntretae
Porniri ucigătoare de cuvânt,
Aprinse'n fumegări de vâlvătae.

O clipă stau și strălucesc zigzaguri
In biciuiri satanice de ură,
Se tremură văzduhurile'n ighiaburi
Și forfotesc în noaptea grea de sgară.

Scâlpiri de foc, prin întuneric orb,
Dau iureș oarbe și străpung...
In trăsnet scurt și adâncurile-l sorb
In vuetul de urlete, prelung...

In prăbușiri cad bulgării de noapte,
Cu sgomot surd pădurile se frâng...
Și'n freamătul solști ilor coapte
Cuprinsurite cerurilor plâng.

Ion Molea

Sforțarea revoluționară

Orice sforțare este finalistă — ea se produce în vederea unui scop. Scopul sforțării revoluționare este realizarea idealului revoluționar. Și cum idealul revoluționar nu poate fi realizat individual, sforțarea revoluționară are caracter colectiv. Nu individul, ci indivizii fac revoluția. Dar care este importanța sforțării colective pentru izbutirea revoluției?

Răspunde Lenin: „Una din cele mai mari și mai primejdioase greșeli ale comuniștilor constă în a-și închipui că o revoluție poate fi realizată grație numai sforțărilor revoluționare singure“. După Lenin, efortul revoluționar este util, dar nu în mod determinant. *Suma tuturor sforțărilor revoluționare nu poate produce o revoluție.*

Astfel exprimată, această propozițiune cuprinde ideea că nu omul, și nu oamenii produc o revoluție. Idealul revoluționar depinde numai parțial de oameni. Atunci — de ce comuniștii sunt revoluționari? A vrut Lenin — cel mai mare tehnician al revoluției — să scoată în evidență alți factori determinând revoluția? A diminuat el rolul revoluționarului? A devenit menșevic — în toila unei contradicții? Fiindcă, doar menșevicii înlătură forțarea revoluționară ca factor determinant și creator a realităților socialiste.

Lenin nu a neglijat sforțarea revoluționară, din potrivă, a fost primul, care a vorbit despre „revoluționarul profesionist“.

„Organizarea revoluționarilor trebuie să înglobeze întâi de toate și principal pe acei, a căror profesiune este activitatea revoluționară. Și în fața acestui titlu general de membru al organizației, orice distincție între muncitori și intelectuali trebuie să se steargă, ca de altfel orice distincție între cutare sau cutare profesiune“.

Organizarea sforțărilor colective ale revoluționarilor profesioniști se înfăptuiește în partid. Atât cât importă sforțarea revoluționară colectivă — ea are rost numai în forma de partid. „Fără un partid de fier, spune Lenin, botezat în luptă, fără un partid având

încrederea a tot ce este cinstit în clasa muncitorească, fără un partid capabil de a discerne sentimentele masselor și de a le influența, este imposibil de a duce această luptă cu succes“.

Atunci, ce fel de marxist ortodox a fost Lenin, când se știe, că marxismul are cu totul altă concepție despre idealul socialist? „Nici o formațiune socială nu dispăre — zice Marx — înainte ca forțele productive, cărora corespunde ea, nu au atins plina lor dezvoltare, — și noui raporturi de producție, raporturi superioare, nu apar înainte ca condițiunile materiale de existență să nu fi atins plina maturitate în sânul societății vechi“. Prin urmare, fără anumite condițiuni sociale, sforțarea colectivă a revoluționarilor — cu alte cuvinte partidul — nu poate, după Marx, să producă o revoluție utilă, adică să realizeze idealul societății socialiste. Sforțarea revoluționară depinde, după Marx, de anumite condițiuni sociale.

„Organizarea elementelor revoluționare într-o clasă (Lenin spune: într'un partid) presupune că toate forțele productive, pe care vechea societate a fost capabilă de a le desvolta, și-au terminat dezvoltarea“. Există o contradicție între Lenin și Marx? Există, firește, în ceea ce privește *momentul* revoluționar. Marx cere o „maturizare a condițiunilor“ propice pentru o revoluție socială, Lenin trece peste această condiție și — bizuit pe forța partidului, încearcă să provoace revoluția ca pe o posibilitate de a se apropia de idealul comunist. Marx face să depindă idealul socialist sau comunist de anumite stări sociale, Lenin bruschează stările sociale pentru a începe experiența socialistă.

„Dacă creațiunea socialismului cere un nivel determinat de cultură (deși nimeni nu ar fi în stare să definească exact acest nivel determinat) nu am putea oare noi să începem a face o revoluție pentru a obține premisele acestui nivel de cultură și *în urmă*, sprijinindu-ne pe puterea muncitorilor și a țăranilor și pe organizarea sovietelor să începem a ajunge pe celelalte popoare (în maturitate economică)?“ Și în altă parte tot Lenin:

„Și dacă starea disperată și fără esire a muncitorilor și a țăranilor descătșându-și forța, le-ar da posibilitatea de a realiza altfel decât popoarele Europei occidentale premisele fundamentale ale civilizației noi (adică a celei socialiste). Intru cât aceasta ar schimba linia de dezvoltare generală a istoriei universale?“

Cu alte cuvinte, Lenin poate face revoluție cu un partid bine organizat indiferent de starea economică a societății. Ori care ar fi starea economică, el întreprinde revoluția pentru a cuceri „premisele fundamentale“ ale civilizației socialiste. Marx — dimpotrivă: o revoluție, adică o trecere dela o formă socială la una nouă și superioară, adică la cea socialistă, se face numai în stare de maturizare a societății din punct de vedere economic. Lenin a procedat consecvent cu concepția sa: Intr'o Rusie economiceste primitivă a

făcut o revoluție socială, dar — *a obținut premisele?* Nu! Revoluția socială în Rusia nu a izbutit, întâi fiindcă societatea nu era economicște pregătită pentru o nouă formă superioară de existență, și al doilea, fiindcă — cucerind *puterea politică*, nu poți socoti premiza politică drept o premiză economică fundamentală. Toată revoluția socială în Rusia „a mers pe gârlă” — o societate socialistă nu s'a putut crea acolo, tocmai fiindcă societatea nu era pregătită economicște și fiindcă succesul *politic* nu a putut crea — prin sine însuș — condiții favorabile unei noi societăți, adică a unei societăți *socialiste*. Oricât s'ar scrie acolo și s'ar vorbi, că se construiește socialismul, — socialismul rămâne neconstruit. Este o stare haotică de regimuri economice contradictorii, nici integral burgheze, nici cu totul proprietariste și, în orice caz, cu totul departe de a fi strict comuniste. Făcând o revoluție socială înainte ca ea să fi fost economicște posibilă, sforțările revoluționare ale revoluționarilor sociali au creat un regim economic din punct de vedere marxist *monstruos*.

Lenin a neglijat în 1917 ceea ce scrisese prin 1903, când se găsea în febrilă polemică cu marxistii revoluționariști.

„Fără o teorie revoluționară, nu există mișcare revoluționară posibilă. A pretinde că sforțările ideologilor chiar și cei mai inspirați ar putea abate mișcarea muncitorească din drumul determinat de către *forțele materiale*, înseamnă, simplu, a renunța la socialism“. În 1917, Lenin a neglijat „forțele materiale“ ale Rusiei, adică a trecut peste primitivismul ei economic pentru a cuceri „premise“ fundamentale. Lenin a făcut cu succes revoluția, dar a zădărnicit „forma socială, nouă și superioară“, adică *forma socialistă a societății*. Lenin a prăbușit socialismul în Rusia, și în zadar Stalin încearcă să-l construiască dacă și până astăzi lipsesc „forțele materiale“, adică condițiile economice necesare pentru a se naște în ele și din ele „forma superioară“ forma socialistă. Dacă socialismul este menit — vorbind băbește — să se realizeze cândva, în Rusia el își va începe existența mai târziu ca oriunde... Au multă dreptate „fasciștii“ comuniști din Rusia, cari strigă: „înapoi pe pozițiile capitaliste. Să păstrăm puterea politică deocamdată. Întâi capitalism și după aceea socialism“.

* * *

Atunci, care este valoarea efortului revoluționar? Niciuna. Sforțarea revoluționară, tocmai fiindcă este finalistă, trebuie să-și fi clarificat în prealabil atât scopul urmărit, cât și condițiunile materiale în care scopul poate fi atins.

Un partid poate activa steril, oricât de mari ar fi energiile care îl compun, oricât de puternice ar fi personalitățile, care îl conduc. Sforțarea revoluționară a unui partid este cu atât mai

stearpă, cu cât ea este mai greșit subordonată scopului vizat. Întâi clarificarea scopului din toate punctele de vedere posibile și, după aceea — efortarea energică, aceasta este garanția de succes al oricărei activități și al oricărei acțiuni politico-revoluționare. „Socialismul“ leninisto-stalinist se arată ca o ficție, este o monstruozitate marxistă, tocmai fiindcă idealul final nu a fost examinat în lumina realităților economice. Și este de mirat, că doctrina marxistă care coboară întotdeauna la realitățile materiale, deși își începe geneza din metafizica lui Hegel, nu a putut clarifica suficient pe leninistii din toată perioada dela 1903 până la 1917, ca să nu fi trebuit a distruge realitățile economice sub iluzia că vor construi socialismul din simplul avânt dinamic al efortărilor revoluționare.

Efortul revoluționar nu poate fi dirijat în contra forțelor materiale ale societății, adică împotriva economiei unei țări, ci trebuie să fie coordonat cu ele. *O forță psihică* trebuie adăogată și coordonată forțelor materiale. Cu alte cuvinte — tot dinamismul revoluționar trebuie să ajute nașterea firească și aproape fără sânge a societății organicește pregătită în „pântecele societății vechi“.

Tehnica revoluționară a lui Lenin a nesocotit partea psihologică a revoluției; pe Lenin l-a interesat „premiza“, deși s'a dovedit în curând că ea a fost o simplă ficție. O revoluție socială nu se întreprinde decât dacă efortul revoluționar, care este element psihologic, a ajuns în perfectă coordonare cu forțele materiale ce produc lumea nouă.

După cum în biologie nașterea ființei noi se produce în anumite condițiuni psihofiziologice, tot astfel și o revoluție socială se produce normal numai în condiții perfect psihosociale. Leninismul a nesocotit acest adevăr. Și leninismul a ajuns ulterior — în epoca lui Stalin — o monstruozitate politică.

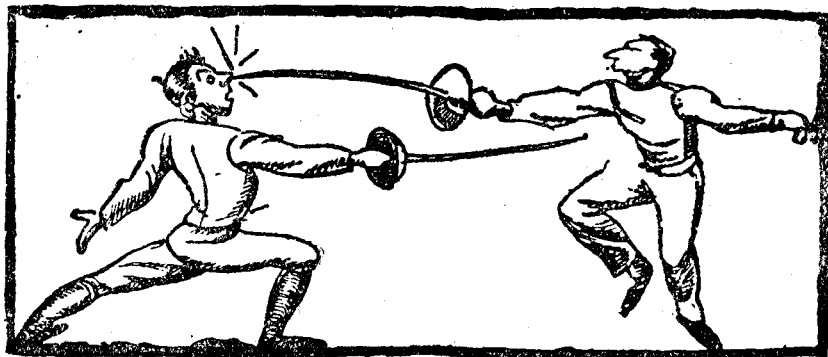
Efortul revoluționar, care nu este adaptat unui scop clarificat și posibil, atacă scopul însuș în vederea căruia se produce. Cine a zădărnicit idealul socialist în Rusia? Efortul revoluționar al partidului leninisto-comunist.

Acesta este singurul adevăr pozitiv despre toată transformarea revoluționară în Rusia în cursul a douăzeci de ani de uriașe efortări revoluționare.

Se poate realiza socialismul în Rusia? Niciodată — întâi fiindcă premisele firești capitaliste lipsesc și al doilea fiindcă eforturile revoluționare ale stalinismului se produc pe o linie greșită. Dar și înapoi nu mai este posibilitate de întors. Nici capitalism, nici socialism — o promiscuitate de elemente organicește nedesvoltate, iată ce este astăzi „socialismul într'un singur stat“ al lui Stalin, al acestui fanatic revoluționar.

G. M. Ivanov

Poezia lui Aron Cotruș

În literatura română, Ardealul s'a afirmat printr'o notă de puternică originalitate. Faptul caracteristic al acestei contribuții este acela de a fi intervenit în momente decisive, când drumurile literaturii erau incerte sau lipsite de substanță creatoare. Ardealul a dat literaturii noastre o notă particulară, bine diferențiată de a celorlalte provincii, dar căreia a știut să-i dea o valoare generală impunând-o ca model tuturor.

Ardealul a avut în repetate rânduri rolul inițiativelor literare. Dacă luăm în considerare câteva nume caracteristice ale literaturii ardelenе vedem că ele au fost în fruntea unor orientări hotărâtoare, în viața românească. Să ne gândim numai ce era poezia patriotică în secolul trecut în Vechiul Regat cu Bolintineanu și ce a însemnat apariția cu Andrei Mureșianu care a dat în „Răsunetul“, primul imn plin de elan și dinamism național. Mai târziu în atmosfera plină de oboseală post-eminesciană,, a venit Gheorghe Coșbuc cu aerul proaspăt al satului românesc, regenerând o lume lipsită de viață și de energie creatoare. O direcție decisivă a inaugurat apoi în poezia noastră apariția lui Octavian Goga care a ridicat ideea scriitorului luptător pentru cauza națională, la rangul de principiu estetic. Într'o literatură epuizată de un subiectivism steril, Octavian Goga a introdus motivul preocupărilor naționale respectând toate exigențele artei. Pe această poziție Octavian Goga a rămas inegalat, deoarece poezia patriotică de mai târziu a fost numai declamație și retorism festiv. Astăzi Aron Cotruș reprezintă sensibilitatea poetică a Ardealului. Poziția lui originală consistă în faptul că este cel mai popular poet al țării, cel mai acceptat și mai împărtășit de conștiința românească într'un moment în care poezii deși sunt atât de

numeroși nu reușesc să trezească atenția publicului. Dimpotrivă Aron Cotruș este poetul cunoscut și iubit pretutindeni, poezia lui având o puternică rezonanță în sufletul românesc. Situația aceasta este demnă de remarcat deoarece încă odată mai mult, un poet ardelean se impune atenției generale într'o epocă în care poezia se găsește într'un impas dificil.

Poezia lui Aron Cotruș nu poate fi prețuită prin aplicarea unor criterii estetice de școală literară. Ea valorează prin conținutul ei, prin substanța mativelor de inspirație și a spiritului care o străbate. Ea este o poezie a sufletului ardelean pe care-l realizează într'o formă nouă, plină de putere. Dinamismul acestei poezii răscolitoare este o notă permanentă a creației ardelenene care a fost o poezie de luptă și o expresie a energilor colective. Aron Cotruș nu este un poet al proletariatului, cum greșit l-au interpretat unii. ci un poet al sufletului ardelean, pentru care lupta este un motiv permanent. Nu sunt toate imnurile literaturii noastre creația ardelenilor? În poezia lui Coșbuc și Goga motivul revendicărilor colective apare la tot pasul. În „Noi vrem pământ“ în „Plugarii“ sau „Clăcașii“ realitatea unei categorii sociale se impune cu deplină evidentă Poezia ca expresie a unei frământări colective are deci o veche tradiție în literatura ardeleană. Aron Cotruș i-a dat însă o expresie nouă. El l-a cântat pe Horia care trăește acolo cu putere de legendă, și pe iobagii cari au constituit realitatea tragică a Ardealului. Aron Cotruș nu este poetul unei clase, apărut din contingentele unui moment social.

Dacă în poezia lui persistă motivul social se datorește faptului că suferința iobăgiei a lăsat amintiri și urme prea dureroase în Ardeal pentruca poetul să nu se facă ecoul lor. La fel ca și Coșbuc și Goga, Aron Cotruș este poetul mulțimii anonime ale cărei frământări le înregistrează în sensul lor colectiv, nu în realitatea lor individuală.

Solidaritatea cu poporul, sensul comunității sociale este unul din caracterele creației ardelenene. Poetul ca expresie a năzuințelor colective apare în toată poezia acestei provincii. La Coșbuc și Goga țaranul este un motiv permanent de inspirație ca și la Cotruș, unde el apare într'o postură de luptă și protestare surdă. Dela țaranii „pietroși și greoi“ la minierii „posaci, cu bluze negre, rupte“, Aron Cotruș se simte legat de marea masă a celor cari muncesc :

*Minerule te scoală,
dă-mi mâna ta de smoală
și uită-te, uită-te bine
la mâna mea goală,
la mine !...*

*Din ale veacului mine
de strămbătăți, de păcate,
ies dârz, încrunțat ca și tine...
aceiași năpastă ne bate
minerule frate !..*

În afară de acest caracter dinamic de luptă, suferință și așteptare pe care-l înfățișează poezia lui Aron Cotruș și prin care se recunoaște în literatura ardeleană dela Andrei Mureșianu până la Octavian Goga, o notă cu totul originală se remarcă în opera sa din ultimul timp. În „Țară“ și „Peste prăpastii de potrivnicie“ recent apărut, Aron Cotruș aduce o viziune de profeție și grandoare pe seama României. Este un poet al istoriei noastre viitoare, pe care o înfățișează într'o aureolă de măreție unică. Volumul „Țară“ este un imn de putere și energie al unei nații biruitoare. Un clocot de viață străbate imaginea țării stăpâne pe destinul ei măreț.

*Pașii de sudoare uzi...
prin pulberea clipei i-auzi...*

*ciocanul cântă
în pulpa stâncii când se implântă
latră cazmalele de-avalma...
plouă fruntea, sângeră palma...*

*veacul călît, frământat
știi-va pe unde-am călcat
țara, peste vremi, aduce-și-va aminte
de urma noastră fierbinte.*

Iar mai departe :

*Timpul al cui e ?...
al cui e ?
cine ne bate brațele 'n cue ?
ce n'ențeles neghiob nenoroc,
putea-ne-ar vreodată oprî iar pe loc
pașii de foc,
gândul de foc ? !..*

Aron Cotruș construiește imaginea unei Români, care „se șterge la ochi și pașii și-i schimbă“ fiind poetul aceluși imperialism românesc schițat cu timiditate de unii ideologi dela noi. Sensul profetic al poeziei se regăsește la el în această viziune transfigurată a țării care vrea să fie mare și puternică. Aron Cotruș este poetul viitoru-

lui, așa cum au fost totdeauna poeții, oameni cari au văzut departe, ceea ce era ascuns privirii altora.

În „Peste prăpastii de potrivnicie“ motivul grandoarei apare mereu, provocat și întreținut de vecinătatea Rusiei a cărei imensitate și putere este pentru noi un semn de neliniște și întrebare.

*Peste prăpastii de potrivnicie
eu te slăvesc, năpraznică Rusie,
pentru că nu dormi,
pentru că ne pândești,
cu ochi tâlhărești
și enormi...*

*și nu ne lași să ne odihnim
în picioare să putrezim
lângă tine ca'ntr'un țintirim...*

Vecinătatea tulburătoare a Rusiei suscită în noi mitul forței proprii, de rezistență și creațiune. Destinul mare al Rusiei poate deveni o călăuză a propriului nostru destin,

*dacă ni l-ar arăta, alb din a vremilor zare,
vr'un valah de statura lui Petru-cel-Mare...*

Aron Cotruș spune la sfârșitul volumului său, că „nu ne-am cântat împărătește încă“, rezervându-și meritul unic și prețios de a fi el interpretul sentimentului de grandoare și putere al României de astăzi. Este o atitudine originală și fecundă a cărei valoare se poate stabili ușor în contrast cu poezia de azi pierdută într'un lirism fără semnificație. Aron Cotruș fără să fie poetul armoniilor delicate, nici al câmpurilor și livezilor din acea imagine pastorală a României semănătoriste, este poetul unei Românie noi, străbătută de un impresionant dramatism sufletesc. Nu este nici o mirare că el se găsește pe această poziție deoarece poeții ardeleni au fost totdeauna cei mai fideli interpreți ai năzuințelor colective.

Au fost unii cari au vrut să descifreze în versurile lui Aron Cotruș anumite tendințe politice. Dar este curios faptul că atât cei de dreapta cât și cei de stânga văd în el o expresie a ideilor lor. În realitate el este egal de departe și de unii și de alții.

Poezia lui n'are nimic tematic, fiind toată fructul unei intuiții poetice liberată de orice contingentă politică. Interpretarea politică a poeziei este un act independent de creația ei. Semnificativ este însă faptul că în poezia lui Aron Cotruș se recunoaște o anumită dispoziție sufletească a acestui timp, cu tendințele și aspirațiile lui. Dacă aceasta contribuie la valoarea ei vremelnică nu este mai puțin un merit că a știut să fie interpretul unui moment atât de mare.

Bucur Țincu

O mare școală politică

„L'Action française“ împlineste 30 de ani de luptă și doctrină. Ea a fixat o epocă de strălucire în gândirea franceză și a fost o școală celebră în politică. Prestigiul ei a întunecat multe glorii republicane și democratice și ei s'a răsfrânt și în țara noastră. În vremurile noastre de studenție, de greve universitare și de visuri, în consfăturile pe cari le țineam în calitățile noastre efemere de șefi ai mișcării, puțini vor fi știind că discuțiunile noastre erau de multe ori solemne și în academia liberă, care era numai a noastră, ele se raportau și la dinamismul ideilor lui Charles Maurras și Leon Daudet. Bătea asupra noastră un vânt de înfrățire cu tot ceea ce era răsvrătire doctrinară de pe alte meleaguri și simpatia noastră se revărșa totdeauna în elanuri de camaraderie reciprocă atunci când ne regăseam, români și francezi, în congrese sau cu alte prilejuri, să examinăm problemele generației noastre. Desigur că din oportunitate nu făceam, formal, nici o diferență de tratament față de francezi, indiferent de credințele lor, dar ne simțeam mult mai în largul nostru să stăm de vorbă cu acei cari, ca și noi, urmăreau un ideal îndepărtat, intangibil. Ei vedeau în regalitatea pentru care luptau sub caldă ocrotire a tot ceea ce a fost mai ilustru în gândirea franceză în ultimele decenii, salvarea Franței, rezolvirea tuturor problemelor franceze. Libertate, cultură, economie și apărare națională, autoritate și securitate internațională, totul în sfârșit era privit de ei, judecat și formulat prin prisma regalității. Într'o țară care își câștigase libertatea pe baricade, în lupte sângeroase și în experiențe care au servit Europei ca exemplu veacuri în șir, mesagerii aceștia ai Franței, cu care ne plăcea să ne întovărășim, erau,

ca și noi, niște izolați. De aceea ei ne înțelegeau mai bine. Revoltele lor se topeau în ale noastre și drumurile, deși diferite, păreau astfel că sunt mai ușor de parcurs, iar țelurile, mai repede de atins. În jocul iluziilor noastre vedeam și noi imaginea magnifică a Franței care a fost făcută o mie de ani de patruzeci de regi glorioși și nedreptățile făcute de ei: poporului francez, dar rămase numai în tomuri de literă moartă, ni se păreau pe vremea aceea exagerări absurde ale spiritului jacobin și francmasonic. Atunci când ei ne vorbeau despre modul lor de organizare, încercam să înțelegem totuși cum de se poate că în climatul intelectual al Franței regalitatea să fie idealul doar al unui cerc restrâns de oameni, dar nedumerirea noastră era repede risipită atunci când și noi, generația tânără din România, simțeam distanța care ne separa de ceilalți. Ne spuneam unii altora, francezi și români, isprăvile și trebuie să mărturisim că, de câte ori aveam nevoie, ajutorul acestor iluminați ai lui Charles Maurras și Leon Daudet ne era dat chiar fără să li-l cerem. Atunci când viitorul este expropriat cei cari nu mai cred în prezent se simt atrași unii către alții și în singurătatea lor se petrece o paradoxală schimbare, de înțelegere reciprocă, oricât ar fi de mari deosebirile ideologice cari îi separă totuși. Psihologia aceasta care unește pe idealiștii din toate timpurile atunci când ea are ca temelie fondul mistic care dă, sub aspect universal, justificarea morală a tuturor naționalismelor, este caracteristică și pentru toți învinșii vieții cari se refugiază departe de locurile în cari ei au luptat și au nădăjduit. În mediul cosmopolit al Parisului nu sunt rari cazurile de prietenie plină de jertfe pe altarul ei sacru între surghiuniții fascismului italian și ai bolșevismului rusesc. Acel care fiind comunist a fost obligat să-și părăsească țara din cauza biruinței fasciste ajunge să se înțeleagă minunat cu expatriatul rus, gonit de furia bolșevică, căci ideile, oricare ar fi ele, în fața opresiunii, a îngrădirii libertății, la oamenii car vor să trăiască pentru idealul lor în libertatea pe care fiecare o concepe în mod diferit, nu împiedică prietenia și oricât ar fi ele de divergente și poate tocmai pentru că sunt diametral opuse, o facilitează. Dar simpatia pe care tineretul român a manifestat-o totdeauna față de „Acțiunea franceză“, cum am spus, e îndreptățită prin ideea națională, pentru care militează, în forma ei monarhistă, și cei grupați în jurul lui Charles Maurras și Leon Daudet și prin izolarea acestei mișcări

de înaltă autoritate intelectuală și morală. În idealismul ei mișcarea regalistă franceză s'a întâmplat să vină în conflict cu înșiși reprezentanții Orleanilor, după cum, tot ea, deși profund catolică, a venit în conflict cu Papa. Pe linia aceasta de intransigență e oare de mirare că „Acțiunea franceză“ a rămas doar o mare școală politică la care s'au format câteva generații de intelectuali ai Franței? Mișcarea aceasta poartă pecetea celebrității lui Maurras și Daudet, dar sunt nenumărate spiritele lucide cari fac podoaba culturii franceze, cari s'au format din punct de vedere intelectual la izvorul nesecat al acestor două ilustre exemplare ale gândirii.

Charles Maurras și Leon Daudet sunt nu numai scriitorii iluștri cari au dăruit tot eșafodajul de gândire al secolului al XIX-lea, dar ei sunt în acelaș timp și militanții ideilor lor. Bravând prin faptă și prin scris exponenții Republicei, au suferit în închisori și, desigur, eroismul lor a avut mereu tendința de-a fi cât mai mult apropiat de înălțimea gândirii lor.

Comemorarea a treizeci de ani de luptă dârză a „Acțiunii franceze“ este pentru aceste motive nu numai o trecere în revistă a tuturor biruințelor ei politice, mari, deși nici una n'a fost deplină, dar și o sărbătoare a intelectualității de pretutindeni și mai ales a idealismului, care, dincolo de toate adversitățile, trecând peste ele, înfruntându-le, e pus în slujba unei cauze mari.

Ing. C. Stan

Similia similibus

Războiul din Spania e pe sfârșite. În curând, peste ruinele fumegânde și peste mormintele proaspete, se va lăsa cortina liniștii și a păcii senine și binefăcătoare.

Vechii Greci, iubitori de frumos și fantastic, au creiat legenda plină de poezie a Venerei Anadyomene, care s'a născut din spuma valurilor răscolite de vânt; din clocotul apelor s'a întrupat zeița frumuseții, albă ca floarea crinului și seducătoare ca iubirea. Icoană simbolică: din sbucium și frământare se încheagă viața și frumosul, în lumea materială ca și în cea spirituală.

Din clocotul patimilor, din sbuciumul suferințelor, din tragizmul luptelor ucigătoare, din durerile jertfelor omenesti, va renaște — mâine — Spania cea nouă, Spania naționalistă, Spania viitorului ce va nivela asperitățile între clasele sociale, va apropia pe *hidalgo* de nevoiaș și va suprima pe tradiționalul *fuero*.

Franco a învins! *Rebelul*, cum a fost calificat, va aduce ordine în haosul spaniol, stabilitate și armonie în confuzia guvernamentală.

Ce perfectă similitudine între opera lui Franco și a marelui Iuliu Cesar!

Iată Roma de acum două milenii! E declinul republicii! Autoritatea augustului Senat nu mai există; anarhia stăpânește republica. În zadar aristocrația și partidul silan caută să-și menție prerogativele în Stat! Poporul, e condus de demagogi ambițioși; bandele de sicari, manevrate de Clodius, trec peste legi, își bat joc de Constituție, udă cu sânge forul, exilează pe Cicerone, oratorul cu perioade armonioase, dar de o patentă mediocritate politică, claus-trează, în casa lui, pe Pempeiu, făcând, din republică, un biet cartag lăsat în voea valurilor și vânturilor...

Roma e acelu mai tare dezmetic: Clodiu și Milone își dispută întâtatea!

Milone, maestru de scrimă, temperament violent, ca și adversarul lui, asasinează pe demagogul Clodius. Partidul plebeian e furios de lovitura aristocrațiilor: mișcări și incendii!

Pe când la Roma dezordinile se țineau lant, dincolo de Alpi, în Galia întunecată, croul partidului democrat, marele Iuliu Cesar, lărgea hotarele republicii, departe de mizeriile și intrigile forului, ur-

mărind un plan genial — acela de a asigura granițele din spre nord.

După opt ani de eforturi supraomenești, Galia e la picioarele republicii : invidia, gelozia, interese de partid, încăpăținarea de a-și păstra privilegiile aristocratice, fac ca Senatul să ia poziție împotriva cuceritorului Galiei ; vrând să-l umilească, provoacă războiul civil.

Pempeiu, șeful coteriei aristocrate, bun general, submediocru om de stat, lipsit de caracterul viril, nehotărât și șovăelnic, înfumurat și vanitos — ca tot ce este slab — cade, cel d'întâi, victima războiului, asasinat în Egipt.

Cesar, *rebelul, scos afară din lege de oficialitate*, devine stăpânul lumii, după patru ani de lupte civile, și, geniala lui concepție, clădește o nouă arhitectură politică-socială, transformând republica în imperiu. După două mii de ani, Cezarismul este încă în floare și astăzi, iar politica statelor gravitează în orbita trasă de imperatorul roman. Concluia : o fracțiune de optimați, incapabilă și abuzivă, condusă de principii tiranice tradiționaliste, față de popor, stârnește războiul civil spre a-și apăra interesele de castă, declarând de *rebel, de inamic al patriei*, pe Cesar, adevăratul apărător al patriei și al drepturilor cetățenești...

Situațiunea lui Franco este identică cu a lui Cesar : în Spania de acum doi ani, partidul proletar, al nevoiașilor, al nemulțumiților împotriva plutocrațiilor, constituit în partid anarhisto-comunist, pune mâna pe putere, se instalează la cârma statului, incendiază și asasinează — cazul lui Calvo Sctelo — devenind o primejdie permanentă pentru stat și legile publice. Triumful guvernului comunist însemna întronarea anarhiei, a dezământului, a crimelor nepedepsite, ca în Rusia sovietică. Și, atunci, un om, un general, reprezentant al ordinii și al disciplinei militare, presimțind haosul, ruina țării, a pornit — ca și Cesar — cu steagurile desfășurate, împotriva așa zisului guvern, *legal prin formă, ilegal prin procedee și intențiuni*.

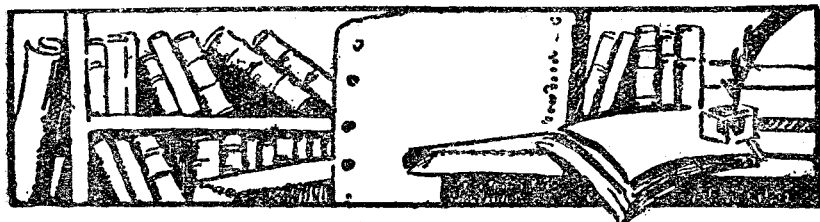
Ca și Cesar, Franco a fost declarat *rebel* : rebelul, însă, a învins împotriva așteptărilor guvernamentale, după cum, eroul Galiei a învins fracțiunea optimaților abuzivi și încrezuți

Istoria se repetă : *similia similibus!*

La distanță de douăzeci de veacuri, aceleași cauze au dat naștere la aceleași efecte : după dezordine, victoria întronează liniștea, disciplina, ordinea statală și cecece numeau latinii : *suum cuique!* Situația de azi a Spaniei este situația Romei din jumătatea primului secol a Cr. ; iar între Cesar și Franco e o concepție similară de scop, de atitudine, de procedeu și de restaurare statală și iuridică... Latinitatea renaște — totdeauna — din propriile-i ruine.

Din sbucium și durere se naște binele, ca zeița Anadyomme, din spuma mării și a clocotului valurilor...

Nuși Tulliu

Reforme și realizări sociale

Preocuparea socială e pe primul plan. În toate țările se crează instituții menite să facă din solidaritatea socială o realitate, iar cele existente sunt reorganizate.

Studiile muncitorești și sociale au luat deasemenea o mare dezvoltare. De la asigurarea obligatorie și până la examenul psihotehnic, un întreg șir de reforme au venit să aducă o schimbare în viața muncitorului.

Noi nu ne putem plânge că reformele cele mai înaintate nu au fost introduse și în țara noastră. Ba uneori, am fost chiar, mai grăbiți decât cei de peste hotare, în adoptarea multor reforme.

Așa că, din punct de vedere al legislației noastre muncitorești, ne găsim la un nivel foarte înaintat. Se pot desigur aduce critici, — și din multe puncte de vedere — și legiuirilor noastre de acest fel, dar trebuie recunoscut că legiuitorul nostru a avut în vedere mai toate teoriile însemnate în această materie și că a căutat să folosească toate mijloacele pentru a asigura pe muncitor, împotriva nenorocirilor de tot soiul, a relei voinți din partea celorlalți, sau chiar și a vrășmășiei vremurilor.

Dar aceasta nu înseamnă că în domeniul acesta al asigurărilor sociale, stăm minunat.

Nu stăm rău, e adevărat. Dar mai sunt încă foarte multe lucruri de făcut. Și mai ales, este de lucrat în domeniul organizării și al aplicării pe teren a principiilor sociale.

S'a făcut și în această privință greșala care se face pretutindeni, de a se pune prea mare temei pe teorii. Or, organizarea mijloacelor de apărare împotriva nevoilor sau a nenorocirilor, ca și tendința de a se ajunge la un nivel de viață din ce în ce mai ridicat pentru lumea muncitoare, cer în primul rând o strictă observare a realităților sociale.

Să nu se impresioneze nimeni, dacă va vedea bugetele instituțiilor care se ocupă cu asigurările și asistența socială, atingând ci-

fre impresionante; și nici dacă va citi kilometrice dări de seamă asupra activității lor.

Este desigur frumos când vezi că instituții de o așa de mare însemnătate au fondurile trebuitoare și este și mai îmbucurător când constăți că aceste fonduri sunt întrebuințate cu folos.

Dar asta nu este totul. Ceeace trebuie să ne întrebăm, este dacă scopul pe care sunt menite să-l realizeze toate aceste instituții, și-l ating sau nu. iȘ dacă-l ating, în ce măsură?

Nu se poate tăgădui că în bună parte, în ceea ce privește nevoile imediate ale lumii muncitoare, s'au adus multe îmbunătățiri, grație reformelor din ultima vreme. Astfel contractul de muncă este reglementat de o lege, care caută să ocrotească pe salariat, asistența medicală a devenit o realitate, iar celelalte servicii se organizează din ce în ce mai temeinic.

S'au neglijat însă până acum unele laturi ale problemei.

Astfel sunt categorii întregi de soldați ai muncii pentru care este foarte mult de făcut și până acum nu s'a făcut nimic sau mai nimic. Aceasta nu din cauza că nu beneficiază și ei ca și ceilalți de toate avantajile create, dar pentru că se găsesc într'o situație specială și pentru aceasta le trebuie și un regim special.

Să luăm de exemplu cazul micilor vânzători de ziare, care de dimineață până seara cutreeră străzile.

Despre soarta lor, s'au ocupat mai multe condee în nenumărate rânduri.

Și ei constituiesc cu adevărat o problemă. În cadrul regulilor generale, poți însă găsi soluția acestei probleme?

Desigur că nu. Aci este necesar un regim special, pentru că și datele problemei sunt diferite și poate mai complicate.

De curând s'a anunțat că se va trece la realizări concrete și în ceea ce privește copiii vânzători ambulante de ziare (cămin, bae, educație, etc.).

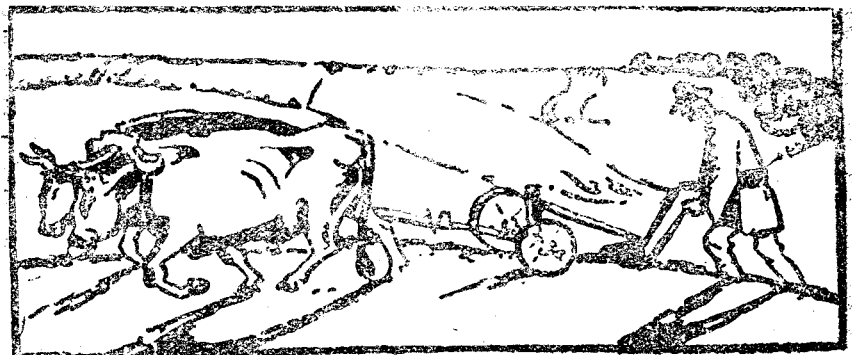
Să așteptăm să vedem ce se va face. Dar odată cu aceasta, trebuie să ne întrebăm dacă nu mai sunt și alte categorii care au nevoie de un regim special și să ne gândim serios la o reglementare pe baza de date specifice ale fiecărei din aceste categorii.

Cu preocuparea permanentă de a asigura armonia socială, rezolvarea chestiunilor de superiorizare a nivelului de viață muncitoresc și a înfrățirii, să fie întotdeauna în concordanță cu realitățile.

Din partea instituțiilor noastre cu scopuri sociale, ceea ce așteptăm sunt realizările concrete.

Și mai mult decât litera legilor care le organizează, să aibe în vedere scopul pentru care au fost create.

Dinu Roco

Un episod din Istoria diplomatică italiană în legătură cu Principatele Române

Între numeroasele studii istorice publicate merită o deosebită luare aminte, studiul concentrat al M. I. Lupus, al cărui titlu l-am dat mai sus.

Într'adevăr autoarea dovedește în acest studiu, că posedă o metodă critică vrednică de toată lauda, dobândită desigur, în primul rând dela profesorul universitar, d. I. Lupaș, al cărui nume îl poartă cu cinste. Autoarea folosește cu multă competență izvoarele de care se servește, stabilind cu succes interdependența evenimentelor istorice.

Studiul tratează câteva faze din istoria Piemontului, începând din timpul războiului Crimeei și până la 1866, în legătură cu Țările Române.

În ajunul războiului Crimeei, ministrul Piemontului, Cavour, dorea să înceapă războiul (1853) nu numai contra Rusiei împreună cu aliații, dar, și împotriva Austriei spre a o scoate din stăpânirile ei din Italia.

Împăratul Napoleon al III-lea s'a împotrivit însă, deoarece nu era pregătit pentru un asemenea eveniment ale cărui rezultate nu le putea prevedea.

Principatele Române deși ardeau de dorința de a lua parte la acest război, nu le-a permis Turcia. Atunci s'au mulțumit, să trimeată la 5 Decembrie 1855 o mie de galbeni reprezentantului Piemontului la Constantinople în ajutorul celor 18 mii de soldați italieni, care luptau în acest război.

După terminarea războiului Crimeei, Cavour a încercat după cum se mai încercase și mai înainte să hotărească Puterile Marii ca să numească pe ducele Modenei un copil de 8 ani principe în Țările Române, iar principatul Modenei, vasal Austriei, să fie încorporat Piemontului. Austriei i se oferea de Cavour în schimbul Modenei Principatele Române.

Propunerea aceasta pare și astăzi cu atât mai stranie cu cât ea era împărtășită și de Napoleon III, arbitrul Europei la data aceasta.

Dorința lui nu s'a putut însă împlini din pricină că Anglia Turcia și Austria s'au împotrivit cu multă energie.

Deasemenea, reprezentantul Țării Românești la Paris, Golescu, oricât de mică era atunci Țara Românească, nu s'a sfiit să trimeată împăratului Napoleon al III-lea un memoriu, în care mărturisea deschis, că dacă s'ar realiza un astfel de proiect s'ar comite o adevărată „crimă“.

Atunci, Cavour văzând, că nu e cu putință să treacă Principatele Române, Austriei, a cerut Congresului de la Paris Unirea Principatelor, creând astfel un precedent prielnic ce i-ar fi slujit și Piemontului.

De aceea, Cavour spunea în ședința dela 6 Martie a Congresului dela Paris cu un admirabil curaj: *„toți muntenii și moldovenii, cari au venit să mă vadă mi-au cerut Unirea Principatelor cu o binefacere a Congresului; ar fi o crimă de les-nationalitate de nu s'ar acorda Românilor aceste cereri atât de îndreptățite“*.

Cavour știa foarte bine, că Unirea Principatelor Române ar fi slăbit Austria, locuită de un număr însemnat de Români, cari ar fi gravitat atât de sigur în afară de granițele imperiului Austriei. Austria fiind astfel slăbită ar fi ajutat în mod indirect să-și urmeze planul ei politic, de a goni pe Austriaci din teritoriile Italiei. Însă Piemontul n'a câștigat nimic în congresul dela Paris. El a trebuit să poarte un nou războiu, ce l'a evitat mai mult de cât războiul Crimeei, deși a fost ajutat de împăratul Napoleon III. Da data asta, Piemontul a dobândit Lombardia, făcând un pas însemnat spre împlinirea idealului său politic. De cât mai rămânea în stăpânirea Austriei, Venetia.

Italia încearcă în 1863 cu prilejul revoluției polone contra Rusiei să câștige Venetia, revenind tot la vechia metodă de schimb, ce-o măria și mai mult, crezând, că Austria se va lăsa convinsă.

Guvernul Piemontului propune Franței, Angliei, Suediei și Austriei spre a forma o alianță ca să lupte împreună contra Împărăției rusești pe care o credea primejdioasă Europei.

Piemontul propune din nou cu acest prilej Austriei să încorporeze Principatele Române Austriei. Ele ar alcătui împreună cu Transilvania un mare regat, daco-român, care și-ar trimete deputați în parlamentul imperial dela Viena.

Însă, nici de data asta nu s'a împlinit dorința Italiei.

Chestiunea este reluată din nou la 1866, când cu detronarea lui Cuza Vodă, Italia propunea iarăși Austriei să primească Țările Române în schimbul Venetiei.

Deși tratativele politice se duceau în cel mai strict secret între cancelariile europene, totuși planul a fost dat pe față după cum se dovedește din protestul indignat al studenților români din Torino, care protestau energic în ziarul „Opinione“, din Florența dela 23 Aprilie 1866, împotriva acestui fir scandalos.

Ceea ce este mai grav cu prilejul acestor tratative politice este faptul că până și împăratul Napoleon III, împărtășia și acum aceleleaș gânduri de a ceda Principatele Române Austriei în schimbul Venetiei. De cât împotrivirea Angliei, Turciei și a Austriei, precum și războiul dela 1866 dintre Prusia și Austria a zădărnicit aceste planuri.

În urma acestui războiu Italia câștigă Venetia; Principatele își aleg un Domnitor, în persoana lui Carol I de Hohenzollern, care a pus temelia statului românesc independent, la gurile Dunărei.

Din aceste fapte mărunte se vede concluzia limpede prin câte greutăți și primejdii au trecut Țările Române până să-și asigure o temelie puternică. *Per aspera ad astra* a fost mersul ei înainte..

M. Dimitrescu

La o stea

*Din liniştea pădurilor
Te 'nalţi pe cer senină
Ca piatră scumpă scânteind,
O stea, de farmec plină!*

*in tremur lin, din zări de-argint
Reverşi melancolte
Şi nimenea pe-acest pământ
Mentrea ta n'o ştie!*

*Cu raza ta 'ndrumezi de veci
Catarguri mii pe mare
Şi turmelor le luminezi
Şi crânguri şi cărare.*

*Tu suflet n'ai — şi totuşi pari
Că simţi durerea noastră
Când ne surâzi aşa de trist
Din lumea ta albastră.*

*De mii de veacuri colindând
A sferelor hotare
Rămâi de-apururi pentru noi
Un punct de întrebare:*

*Păleşti, dispari, şi iar te-aprinzi
In noaptea veciniei...
— Eşti lacrima mormintelor,
Ori floarea poeziei? !...*

Cugetări

*Marele secret al artei stă în originalitate: e singura frumuseţe
valabilă şi eternă.*

* * *

*Ca şi straturile telurice, expuse vânturilor şi intemperillor, po-
poarele suferă alteraţiuni, în cursul veacurilor; un lucru rămâne,
totuşi, neschimbat: fondul rasial primar.*

Artiștii și scriitorii, prin marea lor putere de analiză și de intuiție, prinăd, ca într'o lentilă, toate reflexele sufletești ale congeririlor, le înmănunchează, și ne dau, în forme neperitoare, ceea ce ne numim: patrimoniul cultural și civilizația națională.

* * *

Limba unui popor se poate învăța și mânuî ca un arcuș de vioară; ceea ce nu poate învăța, un străin, este felul de a gândi, de a simți, de a judeca și de a recepta impresiile lumii externe ale poporului, cu care nu are nici o afinitate rasală și de tradiție.

* * *

Marii scriitori și poeții de geniu sunt ca scufundatorii care caută mărgăritare în fundul oceanelor; ca și ei, scriitorii se adâncesc, cu spiritul, în straturile primare ale psihologiei umane — cu caracter rasial — și, scotocind, cercetând, scot la lumină însușirile, sensibilitățile și caracteristicile neamului căruia aparțin; și, pe aceste elemente clădesc arhitectura de gândire și de simțire a specificului național.

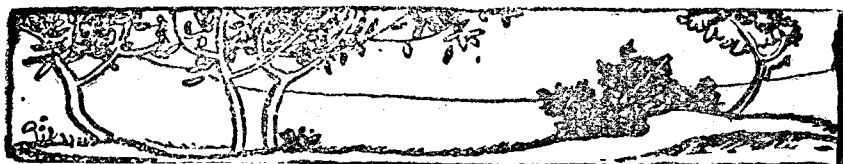
* * *

Eroi și geniile sunt frați gemeni; într'adevăr, nu există eroizm fără genialitate și genialitate fără eroizm. Dovadă: Alexandru cel Mare, Anibal, Iuliu Cesar, Carol cel Mare, Frideric al Prusiei, Napoleon et tutti quanti!

Nuși Tulliu

In trecut

E înduioșătoare stăruința cu care se îndărătnicesc unii oameni să viseze în vremurile acestea.

Din realitățile zilei, d. G. Georgescu își încearcă în azurul poeziei primul sbor. O carte cu sentimente tinere, cu rime tandre și dragoste. Prima face notă distinctă de celelalte și ne-a dăruit chiar frumoasa iluzie că poetul se referă la un obiectiv literar pe care noi îl prețuim mult.

N'am putea să nu recunoaștem în această modestă frământare sufletească, profunde accente de sinceritate. Este o lumină limpede, curată, fără nici o alterare de chinuri cerebrale, fără nici o convulsie puternică.

Poezia d-lui G. Georgescu se' prelinge ușor, senină, ca o șuviță de apă limpede printre două maluri de iarbă. Tot ceea ce a simțit un suflet, s'a coralizat în aceste mărgele ușoare, mai mult ca o descărcare sentimentală, decât ca o cucerire estetică.

„In trecut“, este un volum simpatic, tipărit frumos, cu grijă, și desigur cu dragoste arzătoare, ținând seamă că e apărut într-o tipografie din provincie.

Timid ca orice debutant care-și înmănunchiază cele dintâi versuri, dornic de a le vedea înflorind, d. G. Georgescu ne prezintă un ciclu de 25 de poezii.

Deschizând volumul, am reținut primele strofe:

In drumu-mi „spre mormânt“,
Să-mi termin rapsodia,
Mi-a fost tovarăș sfânt,
Nedespărțit, oricând,
Oriunde, poezia...

(In trecut)

Versuri curate, cinstite, preocupate de o singură dorință: aceea de a spune adevărul.

Unele poezii de dimensiune mai mare, cum e: „Intre cer și omnire“, „In lupta soartei“ și „Fără de sfârșit“, dovedesc avânturi spre culmi pe cari încă nu le atinge, dar spre cari e îndreptățit să-și poarte pasul.

Unele șovăeli, reminiscențe, monotonia banală a rimei, sunt lipsuri inerente debutanților ; dar vor dispărea cu vremea. Când va reuși să se găsească, să se curețe de șugă altora, va da lucruri frumoase. Chiar acest volum ne îndrăguiește să vedem în d. Georgescu un abil căutător de frumos :

În fața anilor ce trec,
Un nesecat izvor de jale,
În piept măhnirea mi-o înec
Căci undele-î, în sbor, se 'ntrec
S'alunece mai iute'n vale.

Iar eu, o stâncă de granit,
Rămân cu-aceiaș întristare,
Doar dorului neîmplinit,
Ca unui șoim prea obosit,
Să-i dau odihnă și-alinare.

(În fața anilor ce trec)

sau acest sonet, după noi una din poeziile cele mai frumoase :
Când lepedea se prăvăli 'ntr'o parte
Cântărea-a treia oară'n zori cocoșii
Și'n grotă, Crist, de față cu „fricoșii“,
Pași cu 'nsufletire peste moarte.

S'au spăimântat de teamă „mincinoșii“,
Pământu 'ntreg mișcându-se în toarte
Pe când, din darul Lui, pe rând, în parte,
S'au adăpat cu viață „credincioșii“.

Și-și prinse 'n cânt de primăvară,
Sperând, la piept cununi scăldate 'n miere,
Cu desrobite fire, o fecioară...
Iar eu, la fel, să calc peste durere,
Aștept în suflet, imn de re'nviere,
Să-mi toarne-un glas divin, a treia oară...

(A treia oară)

Închizând volumul „În treacăt“, sunt convins că nu aduc decât un mic omagiu autorului.

D. G. Georgescu a făcut bine că și-a scos volumul. În afară de că e visul unui poet tânăr, volumul tipărit oferă cititorului posibilitatea de-a face cunoștință de aproape cu autorul și d. Georgescu este o cunoștință destul de simpatcă.

I. Marinescu

I n s e m n ă r i

PLEBISCITUL GERMAN. — Rezultatele plebiscitului german n'au surprins. A fost normal ca întreaga populație germană din fosta Austrie să voteze pentru unirea cu Reichul. S'a încheiat astfel un capitol din istoria Europei și un altul a început. Puterea Reichului este astăzi mai mare ca oricând, iar influența lui se răsfrânge în toată Europa; dar mai ales spre Est. În primul rând Ungaria n'are nici un motiv să fie liniștită, căci ea și-a legat soarta ei de mișcarea legitimă. Habsburgii fiind la pământ, istoria maghiară e la o răscruce. Stat mic și redus la granițele lui firești etnice, datorită principiului naționalităților care stă la temelia morală a noului Reich, el nu poate să mai aspire la altceva decât la conservarea lui. Și întemeiasse, sau mai bine zis crezuse că și întemeiază un rost al său, participând la acordul tripartit italo-austro-maghiar. Acest acord nu mai are acum nici o va-

loare. căci însăși Italia, în fața realităților, l-a apreciat în funcție de destinul implacabil, care a dus la dispariția Austriei.

Încotro își va îndrepta privirile Ungaria? Spre Reich? Dar Reichul care și-a întemeiat unirea cu Austria pe ideea națională, nu poate susține revendicările absurde ale maghiarimei. Și apoi situația geografică și interesele economice fac ca Reichul să pună accentul pe alte relațiuni de prietenie decât acelea pe cari eventual le-ar oferi Budapesta. În orice caz nouă nî se pare mai normal ca Ungaria să urmeze politica românească, chiar atunci când ea ar tinde spre o apropiere cât mai mare de Germania.

Oricum ar fi privită totuși problema, unirea Germaniei cu fosta Austrie a simplificat mult relațiunile româno-maghiare.

Un motiv în plus, așa dar ca să apreciem biruința strălucită a Reichului cu prilejul plebiscitului-

DINAMIZAREA NAȚIUNII. — Ziarul „Cuvântul” a ridicat o problemă de o arzătoare actualitate națională. Este vorba de faptul creșterii populației României într-o proporție unică în Europa și de utilizarea politică a acestui capitol biologic.

Problema este extrem de interesantă și orice discuție în legătură cu viitorul României nu poate s-o lase la o parte. Deși noi n'avem încă o politică a populației iar de problema utilizării acestui imens rezervor de bogăție umană nu s'a ocupat încă nimeni în mod temeinic, perspectivele pe care le deschide o privire cât de superficială în această problemă sunt deosebit de importante. Numărul populației este o mare forță pentru o națiune. El este unul din elementele cu care ea se impune în fața celorlalte popoare. Unele națiuni se impun prin cultură și creație spirituală realizând un imperialism plin de grandoare. Dar națiunile cari nu posedă o cultură capabilă de o influență universală, se impun prin ceace au mai caracteristic. Acesta este și cazul nostru. Neavând încă o cultură pe care să o impunem altora, trebuie să utilizăm bogățiile de care dispunem și în primul rând bogăția biologică. Este un capitol de o valoare extraordinară pe care alte națiuni îl prefuesc în mod deosebit, deoarece prezența lui oferă pe cel rar potențial de creație pe care nu-l poate înlocui nimic. Națiunile a căror populație nu mai crește sau scade sunt cu totul îngrijorate de soarta lor viitoare. Noi având acest capitol biologic la dispoziție, viitorul ne poate fi foarte surâzător. Depinde de noi să-l știm utiliza pentru grandoarea și prestigiul nostru în lume.

Această problemă este foarte importantă și vom reveni asupra ei.

APROPIEREA DE ROMA. —

Franța va recunoaște și ea imperiul italian. Se afirmă că guvernul francez — noul guvern Daladier — a decis să numească un ambasadador la Roma, consfințind prin această numire, recunoașterea stăpânirii italiene asupra Etiopiei.

După recunoașterea Angliei și a statelor din Înțelegerea Balcanică, iată, așa dar, că și Franța recunoaște imperiul. Prin urmare se pune capăt unei acțiuni diplomatice europene dintre cele mai nechibzuite. S'a ajuns tot acolo unde am spus noi că se va ajunge: la recunoașterea situației de fapt dincolo de orice considerațiune de ordin juridic. S'a cheltuit atâta energie și un timp prețios printr'o interpretare care n'avea rost a paragrafelor geneveze și s'a ajuns tot acolo unde era fatal: la Roma. Ceeace înseamnă încă odată, așa cum am arătat noi, că toate drumurile duc la Roma, chiar atunci când le parcurgi în sens invers..

Ca să se ajungă la o recunoaștere a imperiului și de către Franța, a trebuit însă să cadă d. Blum. Greșeala trecutului se răsfrânge asupra socialiștilor și comuniștilor. Aceștia au împins ura împotriva Italiei până dincolo de limitele diplomatice ale urei elementare impuse de situația internațională.

Socialiștii și comuniștii s'au năpustit asupra Italiei, fiindcă Italia era fascistă. Ei ar fi vrut, amestecându-se în chestiile interne ale Italiei, să-și impună punctul lor de vedere în organizarea politică italiană. E de prisos să mai subliniem această enormă greșeală.

Acum frontul popular nu mai reprezintă forța din trecut. Guvernul Daladier se sprijină pe alte idei decât acelea ale frontului

popular. E de așteptat și e natural prin urmare, ca Franța să caute apropierea Italiei. Mai ales că Anglia, inițiatora sancțiunilor, a ajuns la o înțelegere prealabilă cu Roma.

SITUAȚIA EVREILOR DIN UNGARIA. — După cum era de așteptat, diferitele partide național-socialiste ungare s'au pronunțat contra proiectului guvernului privitor la reglementarea situației în stat și economie a evreilor, socotindu-l nu suficient de avansat. Ele protestează în special contra poziției prin care evreii foști combatanți și cei creștinați înainte de 1 August 1919 sunt considerați ca având aceleași drepturi ca și aricii.

În ce privește „*numerus clausus*” partidele naționaliste cer ca să fie în raport cu procentul populației evreiești și nu de 20 la sută, așa cum este prevăzut în proiect.

În sfârșit ei cer ca proiectul să fie întocmit pe baze rasiste, în sensul ca urmașii evreilor să fie considerați evrei, chiar dacă s'au creștinat, și ca măsurile contra evreilor să fie aplicate imediat și nu într'un interval de 10 ani.

REDRESARE. — Nu este un secret pentru nimeni, misiunea grea a noului guvern francez prezidat de d. Daladier. După îndepărtarea socialistilor prin votul decisiv al Senatului, au rămas deschise o mulțime de probleme vitale pentru Franța, cari se cer soluționate. Frontul popular a lăsat în urma lui prea multă ruină pentru a nu îngrijora pe actualii conducători ai Franței.

Situația financiară se cere redresată după doi ani de experiență socialistă în care francul a fost

devaluat iar viața s'a scumpit. Politica noului guvern se bazează pe încredere și hotărâre în opoziție cu cea a vechiului guvern care făcea meru experiențe costisitoare în paguba economiei naționale. Pe de altă parte în problemele externe se cer rezolvate dificultățile născute de o politică sectară al cărui rezultat a fost provocarea Italiei, îndepărtând astfel de Franța o aliată firească și istorică.

Noul guvern Daladier părăsește această politică fiind decis să recunoască de drept anexarea Abisiriei și să reia raporturile normale cu Italia, ceea ce corespunde atât necesităților politice cât și sentimentului opiniei publice.

Abandonarea politicii frontului popular se completează printr-o nouă măsură foarte semnificativă: Parlamentul a refuzat să-i acorde depline puteri d-lui Leon Blum pe care le-a acordat în schimb cu mari majorități d-lui Daladier. Este o dovadă de încredere în noua formulă politică din Franța după ce votul împotriva d-lui Blum a fost un semn că Franța este decisă să pună capăt agitațiilor inutile și experiențelor atât de scumpe plătite.

MOARTEA LUI ȘALIAPIN. — Feodor Ivanovici Șaliapin, artistul rus cu faimă mondială, a încetat din viață în casa lui din Paris, în vârstă de 65 de ani înconjurat de toți membri familiei și de amicii săi intimi, îndurerăți adânc de moartea celebrului cântăreț, excelent comic și om cu l-nimă largă.

Șaliapin s'a născut la 13 Februarie 1873, în comuna Kasan și era fiul unui țaran georgian. Tatăl său era un vițios care neglija familia, iar mamă-sa, o rusoaică, cu sufletul curat nostalgic nu

căuta a îmbunătăți viața, care o credea, că așa este dată.

Copilăria lui Șaliapin a fost crudă: aproape întotdeauna nemâncat, neîngrijit, până într-o zi, când, după o hoinăreală și suferind de foame, intră într-o biserică unde auzi un cor cântând. Intră în legătură cu dirijorul și acesta auzindu-i vocea îl luă în corul său. De atunci, vocea era soarele care lumina în neagra copilărie, a lui Șaliapin. Intră ca ucenic la un tâmplar și mai târziu lucră ca hamal prin porturile de pe Volga.

Întâlnind o trupă de teatru care făcea un turneu, se angajă la ea, plecând spre Sudul Rusiei, La Tiflis, ajutat de împrejurări, a fost prezentat profesorului Usatoff, care îl și luă spre a-l forma fără nici o plată.

Cu intervenția maestrului său, Șaliapin a fost angajat la Operă când nu avea mai mult de 19 ani. Primul contract cu Opera imperială din Petersburg îl face în anul 1893, dar nu putu să progreseze din cauza intrigilor contra lui și denunță contractul.

S'a angajat la Opera particulară tot la Petersburg condusă de comerciantul Mamantoff.

Mulțumită lui Usatoff și Mamantoff, Șaliapin începu accesivitatea teatrală.

Din 1899 este din nou angajat la teatrul imperial.

După război Șaliapin pleacă din Rusia Sovietică în Vesul Europei, jucând în trecere, la Milano și Paris.

În Rusia era însă așa de popular încât Sovietele îl readuseră cu toate că îl vedea ca pe un pericolos reacționar, — plătindu-i cele mai mari gajuri.

Dar în 1923, obținând al doilea permis pentru a face un turneu prin Europa și America pleacă de astădată pentru totdeauna din

raiul bolșevic, declarând că atât timp cât în Rusia tronează Sovietele el nu se mai reîntoarce.

De atunci a dat cele mai mari concerte în orașele principale din Europa și America, încântând publicul meloman cu vocea sa mlădioasă de bariton.

În anul 1930, Sovietele spre a se răsbuna, i-a confiscat tot ce mai avea în Rusia și printre alte lucruri găsite într'un safe la o bancă, au dat peste un safe al lui Șaliapin unde își nota zilnic impresiile. Sovietele l-au publicat sub titlul de „Memoriile lui F. Șaliapin” denaturând și speculând în favoarea lor.

La Paris naște din această cauză un proces intentat de Șaliapin pe această chestie pe care îl câștigă, cu o despăgubire de 100.000 franci francezi și confiscarea volumelor apărute pe piața franceză.

Nu trece mult timp și Șaliapin publică o biografie proprie, tradusă în mai multe limbi.

În Rusia mai trăește o parte din familia lui. Tot acolo a rămas și nevasta lui Iola Tarnagă. Fiica lui Marina, a fost în anul 1931, proclamată ca „regina frumuseții” a orașului Moscova și este eleva cunoscutei maestre balerine, Probrașenskaja. Fiul său Feodor este artist de cinema iar al doilea, este Boris, un cunoscut pictor portretist din Paris.

DESPRE VIRTUȚILE ARMA-
TEI ITALIENE. — „Popolo l'Italia” publică, sub titlul pe trei coloane „Armata și arme italiene înainte de Risorgimento”, un articol semnat de d. Mussolini care apare în același timp în revista armatei germane „Die Wehrmacht”.

• Articolul începe prin a arăta că pentru a găsi în istoria Italiei ce-

va care să amintească instituțiile militare moderne trebuie ca, după Imperiul Roman și luptele interne din epoca comunelor, să se ajungă la începutul secolului al XVI-lea, în epoca ducatelor și principatelor și anume la primele miliții de infanterie, recrutate la Florența, după ideea lui Machiavelli, secretarul republicii Florentine. Aceste miliții au dovedit multiple aptitudini.

În același secol au fost create primele formații ale armatei piemonteze, care, organizată și întărită de Carol Emmanuel II, a luat parte în următoarele două secole la aproape toate războaiele ce s'au desfășurat în Europa. Armata piemonteză a fost unică armată cu caracter cu adevărat național din cursul secolelor XVI, XVII și XVIII.

Articolul insistă apoi asupra participării italienelor în armatele lui Napoleon. Între 1794 și 1814, Napoleon a avut în armatele sale 200.000 până la 300.000 soldați italieni. Se reamintește că primele aprecieri ale lui Napoleon în ceea ce privește trupele italiene au fost defavorabile ceea ce este explicabil, căci era vorba de oameni cari uitaseră de mult meșteșugul armelor.

Dar când aceste trupe au fost antrenate și Napoleon le-a văzut luptând, a trecut dela critica la cele mai mari laude. Articolul reproduce numeroase mărturii ale împăratului cu privire la valoarea trupelor italiene și subliniază în special ordinul adresat armatelor franceze ce luptau în Spania, cu data de 7 Ianuarie 1809, în care se spune că trupele italiene s'au acoperit de glorie și că dela romani trupele din Italia nu s'au distins atât de mult ca în acele zile. Numărul morților italieni în războaiele napoleoniene din Spania se ridică la 14.000.

Azi continuă articolul, alți legionari se luptă pe pământul Spaniei, și sângele lor a curs la Malaga, Guadalajara și Santander.

D. Mussolini amintește apoi ceea ce a scris în jurnalul său de război cu privire la moralul, curajul și disprețul de moarte al soldatului italian, la simțul eroic al datoriei dovedit de ofițeri și la transformarea morală a poporul italian, dela 1900 până azi, în special datorită războiului mondial care i-a călit sufletul. Revoluția fascistă și cucerirea imperiului a dat naștere unui nou italian, chintesența tuturor însușirilor cari fac adevăratul soldat. Azi soldatul italian bine condus și bine înarmat, poate să înfrunte în război, atât pe uscat cât și pe mare și în aer, pe oricare alt soldat al oricărei alte țări.

CUMPARAREA OBLIGATORIE A MAȘTILOR ÎN CEHOSLOVACIA. — În cel mai scurt timp în întreaga Republică cehoslovacă vor intra în aplicare instrucțiunile pregătite în vederea obligării întregii populații civile de a-și cumpăra măști în contra gazelor de luptă.

Pentru ca acțiunea de distribuție a măștilor să fie cât se poate de mult accelerată și bine dirijată și pentru ca și procesul de producție al măștilor să decurgă în chip normal și echilibrat, administrația de stat a luat hotărârea de a mijloci cumpărarea și revânzarea unui anumit tip de mască în contra gazelor de luptă, care să fie accesibilă din punct de vedere al prețului. Cine vrea să-și procure masca pe calea aceasta, trebuie să se înscrie și s'o achite anticipat la comerciantul care are concesiune specială în acest sens; acesta în schimbul unui procent de câștig

anticipat și fix stabilit va aduna comenzile făcute și le va trimite oficiului de stat special și apoi va proceda la împărțirea măștilor celor ce le-au comandat după ce oficiul de stat i le va fi furnizat. Totul se va face sub controlul direct al organelor din Apărarea civilă antiaeriană și cu colaborarea lor.

Fabricarea măștilor va fi încredințată fabricanților pe aceleași căi și prin aceleași mijloace cu care se fac și celelalte comenzi ale statului. Cetățenii însă vor putea să-și cumpere dela furnizorii special autorizați orice tip de mască din cele oficial aprobate și controlate de către organele statului.

Persoanele sărace, cari nu au puțința să-și cumpere măști din mijloace proprii pot cere să li se dea măști în mod gratuit sau să le fie achitată o cotă din costul ei de către stat. Sumele necesare pentru cumpărarea de măști pentru cei săraci vor fi procurate pe de o parte prin fonduri speciale dela stat, iar pe de alta printr-o suprataxă de probă la măștile în vânzare, prin colecții benevole, prin daruri din partea particularilor, a instituțiilor publice și private, prin contribuția administrațiilor comunale etc.

UN MARE EVENIMENT CULTURAL IN BELGRAD. — Pe lângă expoziția de portrete italiene din toate epocile și școlile, Belgradul a avut zilele acestea o manifestație culturală însemnată, am putea spune cea mai mare manifestație similară din Jugoslavia de până acum. Filarmoniile unite din Belgrad, Zagreb și Lublana au dat, în palatul reconstruit al târgurilor de mostre din Belgrad, un concert mareț la care au luat parte mai mult de 220 de muzicanți

jugoslavi dintre cei mai buni. Datorită câtorva dirijori foarte buni, filarmoniile juoslave se bucură de un nume foarte bun și de mare considerație din partea specialiștilor străini astfel că acest concert comun al filarmoniilor jugoslave a avut mare succes. Dirijarea concertelor a fost încredințată cunoscuților dirijori jugoslavi Baranovici, Mataci și Štrikov. În program au fost cuprinse cele mai mari compoziții muzicale străine și jugoslave.

Pentru ca concertul să poată fi ascultat de un număr cât mai mare de vizitatori a fost pentru scopul acesta amenajat în mod special al III-lea pavilion al târgului de mostre din Belgrad.

AUREL C. POPOVICI. — Este în deobște cunoscut că între marii noștri bărbați dinainte de Unire, Aurel C. Popovici, a fost o personalitate cu renume european, o figură dintre cele mai reprezentative ale geniului nostru național un puternic și adânc teoretician al naționalismului creștin și, în acelaș timp un luptător aprig și entusiast pentru izbânda finală a românilor. Aurel C. Popovici a trecut de mult și la loc de frunte, în Panteonul oamenilor mari ai românilor. A. C. Popovici rămâne un fiu scump al Lugojului, unde a văzut lumina zilei. Tocmai de aceea se cuvine ca lugojenii să-l cinstească mai mult și să-și păstreze memoria cu mai multă sfințenie ca toți. Pentru realizarea acestui proiect nobil un mănunchiu de intelectuali din Lugoj, au luat inițiativa ridicării unui monument lui Aurel C. Popovici din Lugoj. În acest scop, comitetul de inițiativă, a lansat o serie de liste de subscripție în întreaga țară.

CARTELURILE ȘI IMPORTANȚA LOR ÎN JUGOSLAVIA. —

Ministerul Industriei și Comerțului jugoslav, d. Vrbanici, în debaterile din parlamentul jugoslav asupra bugetului a vorbit și despre carteluri, afirmând că importanța lor în Jugoslavia este cu mult mai mică de cum se crede de obicei. În Jugoslavia sunt până acum în total înregistrate 78 carteluri, cari grupează în total 343 firme, dintre cari 130 industriale și 159 de meseriași, 2 comerciale, 2 de transporturi și 44 de asigurări. Chiar dacă aproape trei sferturi din întreprinderile industriale din Jugoslavia sunt cartelate, ele reprezintă numai 37 la sută din totalul firmelor. Față de numărul total al întreprinderilor industriale din țara întreagă care este de aproape 3.000, numărul celor cartelate (130) este deabia 4.38 la sută.

Cel mai mare procent de firme cartelate este în industria chimică, în cea a hârtiei cartonului și în cea metalurgică. Dintre industriile cele mai dezvoltate, cum sunt

industriile agricole, de lemnărie și de textile, sunt cartelate numai 33 la sută din întreprinderi. În multe din ramurile industriale existente nu a fost înregistrat încă nici un cartel.

Despre cea mai mare parte a cartelurilor industriale din Jugoslavia nu se poate spune sigur dacă țin sau nu țin prețuri urcate. În cursul anului 1937 dintre cele 78 de carteluri înregistrate numai 16 dintre ele au procedat la modificări de prețuri. Dintre acestea două au scăzut prețurile, pe când 14 au procedat la urcări de prețuri. Aceste 14 carteluri se împart în ciuci grupe și anume carteluri de hârtie, de fierărie (9 carteluri felurite), de prelucrarea bumbacului pentru producția de aramă și de țiteiu. În toate cazurile este vorba de articole ale căror prețuri se formează în streinătate, pe piețele mondiale. Din datele publicate rezultă că motivele de ridicare ale unora dintre prețuri au venit din streinătate.

